

Kansalaisuushakemuksen käsittelyn viipyminen

KANTELU

Kantelija on arvostellut 6.10.2025 oikeuskanslerille osoittamassaan kantelussa itsensä ja lastensa kansalaisuushakemusten pitkää käsittelyaikaa. Kantelija ja hänen lapsensa olivat kantelijan kertoman mukaan hakeneet kansalaisuutta 4.4.2024 mutta eivät olleet vielä saaneet päätöksiä. Kantelija oli pyytänyt Maahanmuuttovirastoa kiirehtimään asian käsittelyä, mutta Maahanmuuttovirasto oli vastannut, etteivät esitetyt syyt olleet riittävä peruste kiirehtimiselle.

SELVITYS

Maahanmuuttovirasto on antanut siltä pyytämäni selvityksen.

VASTINE

Kantelija on antanut vastineensa hankitusta selvityksestä ja täydentänyt kanteluaan. Kantelija on 5.2.2026 saapuneessa täydennyksessään ilmoittanut, että Maahanmuuttovirasto on ratkaisuut hänen ja hänen lastensa kansalaisuushakemukset samana päivänä.

RATKAISU

Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Hallintolain (434/2003) 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Kansalaisuushakemukselle ei ole kansalaisuuslaissa (359/2003) määritelty enimmäiskäsittelyaikaa lukuun ottamatta lain kiireellistä käsittelyä koskevaa 20 a §:ää (474/2024, voimaan 1.10.2024), jonka mukaan kansalaisuushakemus käsitellään kiireellisenä, jos hakija on kansainvälistä suojelua saava tai kansalaisuudeton.

Asiassa saatu selvitys

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelija ja hänen lapsensa ovat jättäneet kansalaisuushakemukset 4.4.2024 ja tunnistauneet 5.4.2024. Kantelijan toisen lapsen hakemus on 5.6.2024 liitetty kantelijan hakemukseen.

Kansalaisuushakemukset ohjataan Maahanmuuttoviraston asiankäsittelyjärjestelmässä niin sanottuihin koreihin. Hakemukset, joissa on vireillepanohetkellä tarkempaa selvitystä vaativia seikkoja, ohjautuvat omiin koreihin. Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelijan ja hänen lastensa hakemukset ohjautuivat tarkempaa selvittämistä vaativien hakemusten koriin odottamaan käsittelyvuoroaan.

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelija pyysi 9.8.2025 hakemuksensa käsittelyn kiirehtimistä, ja Maahanmuuttovirasto vastasi kiirehtimispyyntöön 11.8.2025. Maahanmuuttoviraston näkemyksen mukaan kiirehtiminen ei ollut mahdollista esitetyillä perusteilla.

Kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittely oli Maahanmuuttoviraston selvityksen laatimisen hetkellä kestänyt yli 20 kuukautta. Kantelijan ja hänen lastensa hakemuksia ei ollut vielä otettu käsittelyyn, vaan hakemukset odottivat edelleen käsittelyvuoroaan. Maahanmuuttovirasto on todennut, että saadun selvityksen perusteella kantelijan ja hänen lastensa hakemusten käsittelyn viivästyminen johtuu kansalaisuushakemusten käsittelyn ruuhkasta ja hakemusten ohjautumisesta tarkempaa selvittämistä vaativien hakemusten koriin, jonka käsittelyajat ovat pitkiä. Hakemusten käsittelyn viivästykselle ei ollut havaittavissa muita syitä.

Arviointi

Laillisuusvalvonnassa käsittelyaikojen asianmukaisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti asian laadun ja siihen liittyvien yksilöllisten olosuhteiden perusteella. Huomiota kiinnitetään muun muassa asian laajuuteen, vaikeuteen ja käsittelyn edellyttämien toimenpiteiden määrään sekä siihen, onko asian käsittelyssä sellaisia vaiheita, joiden aikana se ei ole edennyt.

Kantelijan ja hänen lapsensa kansalaisuushakemusten käsittely on Maahanmuuttoviraston selvityksen antamisajankohtana kestänyt jo vuoden ja kahdeksan kuukautta sekä toisen lapsen osalta vuoden ja kuusi kuukautta. Tällaisia käsittelyaikoja on lähtökohtaisesti pidettävä pitkinä. Maahanmuuttoviraston niin ikään kansalaisuushakemuksen käsittelyaikaa koskeneessa toisessa kanteluasiassa ([OKV/2474/10/2023](#)) antaman selvityksen mukaan sisäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja Maahanmuuttoviraston tulossopimuksessa vuosille 2023–2027 (VN/5122/2022) kansalaisuushakemuksen käsittelyaikatavoitteeksi on sovittu 365 päivää.

Laillisuusvalvonnallinen arviointini Maahanmuuttoviraston menettelystä perustuu kanteluun ja virastolta saatuun selvitykseen. Viimeksi mainitun mukaan asian käsittelyaikaan on vaikuttanut yleisesti ruuhkautunut työtilanne. Hakemukset olivat Maahanmuuttoviraston selvityksen antamisen ajankohtana olleet vireillä vuoden ja kahdeksan kuukautta sekä vuoden ja kuusi kuukautta ilman aktiivisia selvittämistoimia, eikä hakemuksia ollut vielä otettu käsittelyyn. Kantelun täydennyksen mukaan hakemukset ratkaistiin siten, että niiden kokonaiskäsittelyajoiksi muodostui vuosi ja kymmenen kuukautta sekä toisen lapsen osalta vuosi ja kahdeksan kuukautta. Arvioni mukaan hakemusten käsittely on viivästynyt aiheettomasti.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Olen jo päätöksissäni 28.5.2024 [OKV/945/10/2023](#) ja 3.6.2024 [OKV/1399/10/2023](#) antanut Maahanmuuttovirastolle huomautukset kansalaisuushakemusten käsittelyn aiheettomasta viivästyksestä ja sen jälkeen useissa päätöksissäni arvioinut kansalaisuushakemusten käsittelyn viivästyneen Maahanmuuttovirastossa aiheettomasti.

Apulaisoikeuskansleri on jo kerrottua ennen 2.4.2024 niin ikään kansalaisuushakemuksen käsittelyn viipymistä koskeneessa päätöksessään [OKV/2474/10/2023](#) kiinnittänyt Maahanmuuttoviraston huomiota asioiden viivytyksetöntä käsittelyä koskevan säännöksen noudattamiseen. Hän pyysi tuolloin virastoa ilmoittamaan, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet viime vuosina, onko käsittelyaikoja saatu lyhennettyä Maahanmuuttoviraston asiassa antamassa selvityksessä mainitsemilla toimilla, ja mitä lisätoimenpiteitä käsittelyaikojen lyhentämiseksi on mahdollisesti suunniteltu.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella 14.11.2024 antamassaan päätöksessä [OKV/1941/80/2024](#) todennut johtopäätöksensä, etteivät kansalaisuushakemusten käsittelyajat kokonaisuudessaan täyttäneet perustuslaissa ja hallintolaissa edellytettyä asian käsittelyä ilman aiheettonta viivytystä. Hänen mukaansa kansalaisuushakemusten käsittelyaikoja ei vielä Maahanmuuttoviraston toimenpiteistä huolimatta voinut pitää hyväksyttävänä ottaen huomioon kansalaisuuteen liittyvät oikeusvaikutukset ja asian merkitys kansalaisuutta hakevan kannalta. Apulaisoikeuskansleri jatkoi asian seuranta ja pyysi Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2025, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet, sekä mahdollisista lisätoimenpiteistä niiden lyhentämiseksi.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella todennut 23.7.2025 antamassaan päätöksessä [OKV/1500/80/2025](#), että kansalaisuushakemusten käsittelyn tilanne Maahanmuuttovirastossa on kohentunut. Käsittelyssä on kuitenkin edelleen merkittäviä viiveitä sekä laajemmin viranomaistoimintaa koskevia kehittämistarpeita. Apulaisoikeuskansleri on vielä pyytänyt Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2026, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet sekä mahdollisista uusista lisätoimenpiteistä kansalaisuushakemusten käsittelyaikojen lyhentämiseksi

Nyt arvioitavana oleva Maahanmuuttoviraston menettely kantelijan ja hänen lastensa asioissa ei Maahanmuuttovirastolle kerrotuin tavoin kansalaisuushakemusten käsittelyjen aiheettomasta viipymisestä viime aikoina jo annetut useat laillisuusvalvonnalliset seuraamukset ja apulaisoikeuskanslerin asiaa koskeva seuranta huomioon ottaen anna aiheita muihin toimenpiteisiin kuin että saatan Maahanmuuttoviraston tietoon edellä kantelijan ja hänen lastensa kansalaisuushakemusten käsittelyn aiheettomasta viipymisestä esittämäni käsityksen.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm